

Styrets beretning

1. halvår 2017

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

- Resultat før skatt 961 millioner kroner (930 millioner)
- Resultat 759 millioner kroner (771 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 9,9 prosent (10,9 prosent)
- Vekst i utlån 8,5 prosent (6,5 prosent) og innskudd 12,7 prosent (1,3 prosent) siste 12 måneder
- Tap på utlån 175 millioner kroner (287 millioner), 0,25 prosent (0,44 prosent) av brutto utlån
- Ren kjernekapitaldekning 15,0 prosent (14,1 prosent)
- Resultat per egenkapitalbevis 3,65 kroner (3,71 kroner)

2. kvartal 2017

- Resultat før skatt 507 millioner kroner (546 millioner)
- Resultat 401 millioner kroner (460 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 10,5 prosent (12,9 prosent)
- Tap på utlån 86 millioner kroner (118 millioner), 0,24 prosent (0,36 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 1,92 kroner (2,21 kroner)

Godt resultat 1. halvår 2017

Hovedtrekk:

- Styrket driftsresultat
- Reduserte tap på utlån innenfor offshore
- Gode resultater i datterselskaper og tilknyttede selskaper
- Sterk soliditet
- Høy kundetilgang og god vekst
- Inntekts- og kostnadsbasen i konsernet har økt som følge av oppkjøp i SpareBank 1 SMN Regnskapshuset, økt aktivitet i SpareBank 1 Markets samt etablering av BN Bolig

SpareBank 1 SMN oppnådde i første halvår 2017 et resultat før skatt på 961 millioner kroner (930 millioner). Overskuddet ble 759 millioner kroner (771 millioner) og avkastning på egenkapitalen ble 9,9 prosent (10,9 prosent).

Resultatet i andre kvartal ble 401 millioner kroner (460 millioner) som er 43 millioner kroner bedre enn første kvartal. Avkastning på egenkapitalen i kvartalet ble 10,5 prosent (12,9 prosent).

Konsernet økte netto driftsinntekter i første halvår 2017 med 246 millioner til 2.036 millioner kroner (1.791 millioner), både som følge av økte netto renteinntekter og økte provisjonsinntekter. SpareBank 1 SMN Regnskapshusets oppkjøp samt økte inntekter i SpareBank 1 Markets forklarer en stor del av økningen.

Avkastning på finansielle investeringer ble 269 millioner kroner (443 millioner), hvor inntekter fra eierinteresser utgjorde 165 millioner (246 millioner).

Konsernets driftskostnader ble 1.169 millioner kroner i første halvår 2017 (1.016 millioner). Banken ligger godt an til å nå målet om nullvekst i kostnader i morbanken også i 2017. Konsernets kostnadsvekst skyldes økte kostnader i datterselskapene.

Tap på utlån var i første halvår 175 millioner kroner (287 millioner) tilsvarende 0,25 prosent (0,44 prosent) av totale utlån. Tapene er i all hovedsak innenfor offshoresegmentet og i tråd med forventet nivå.

Utlån og innskudd økte siste 12-måneder med henholdsvis 8,5 prosent (6,5 prosent) og 12,7 prosent (1,3 prosent). Utlånsvekst i første halvår var 4,6 prosent (4,1 prosent) og innskuddsvekst i første halvår var 12,6 prosent (4,6 prosent).

SpareBank 1 SMN hadde en ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent (14,1 prosent) per 30. juni 2017, i tråd med konsernets mål.

I første halvår ble resultatet per egenkapitalbevis 3,65 kroner (3,71 kroner). Bokført verdi per egenkapitalbevis var 73,85 kroner (69,18 kroner) per 30. juni 2017.

Kursen på bankens egenkapitalbevis var ved halvårsskiftet 71,75 kroner (46,70 kroner per årsskiftet). Det er i andre kvartal utbetalt kontantutbytte for 2016 på 3,00 kroner per egenkapitalbevis.

Økte netto renteinntekter

Rentenettoen ble 1.043 millioner kroner (942 millioner) i første halvår 2017. Økningen på 101 millioner kroner forklares hovedsakelig med økte utlån og bedre utlånsmarginer både på lån til bolig og næringsliv. Marginforbedring er et resultat av lavere markedsrenter og reprising av deler av næringslivsporteføljen

Det ble i januar 2017 effektivisert en generell renteøkning på boliglån med inntil 20 basispunkter. Etter renteøkningen er gjennomsnittlig rente på lån til bolig fortsatt på et lavere nivå enn tilsvarende periode i fjor.

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjoner for lån solgt til Bolig- og Næringskreditt utgjorde i første halvår 2017 samlet 166 millioner kroner (149 millioner).

Økte provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter ble 993 millioner kroner (849 millioner) i første halvår 2017, og har økt med 144 millioner kroner.

Økte inntekter fra regnskapstjenester på 81 millioner kroner tilskrives i høy grad oppkjøp av Økonomisenteret med virkning fra januar 2017. I tillegg har inntektene i SpareBank 1 Markets hatt positiv utvikling og økt med 42 millioner kroner. Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt er økt med 17 millioner som følge av høyere volum på lån solgt til selskapene.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar-Juni		Endring
	2017	2016	
Betalings tjenester	103	94	8
Kredittkort	29	30	-1
Sparing og forvaltning	44	42	2
Forsikring	84	79	5
Garantiprovisjoner	32	40	-8
Eiendoms megling	200	197	4
Regnskapstjenester	200	119	81
Markets	106	64	42
Øvrige provisjoner	29	37	-8
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	827	701	125
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	158	144	14
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	8	5	3
Sum provisjonsinntekter	993	850	143

Resultat finansielle instrumenter

Samlet avkastning på finansielle instrumenter ble 100 millioner kroner (124 millioner).

- Netto gevinst på aksjer og finansielle derivater ble 31 millioner kroner (gevinst 90 millioner)
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og har gitt en gevinst på 15 millioner (20 millioner) i perioden
- Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner har gitt en gevinst på 187 millioner (3 millioner)
- Prisene på finansielle instrumenter banken anvender som sikring er redusert, og banken har regnskapsført 152 millioner i tap (17 millioner) på sikringsinstrumenter hvorav 93 millioner kroner (pluss 4 millioner) er tap på basisswapper

Resultat finansielle instrumenter (mill. kr)	Januar-Juni		Endring
	2017	2016	
Gevinst/(tap) på aksjer	34	69	-35
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	-3	21	-24
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	15	20	-4
Gevinst/(tap) på valuta	19	28	-9
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	187	3	184
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-152	-17	-135
<i>Herav verdiregulering av basisswapper</i>	-93	4	-98
Netto resultat fra finansielle instrumenter	100	124	-23

Resultat fra eierinteresser

Samlet resultat fra eierinteresser i tilknyttede selskaper ble 165 millioner kroner (246 millioner kroner).

Resultat fra eierinteresser	Januar-Juni		Endring
	2017	2016	
SpareBank 1 Gruppen	134	141	-7
SpareBank 1 Boligkreditt	-37	22	-59
SpareBank 1 Næringskreditt	13	15	-2
SpareBank 1 Kredittkort	7	14	-7
BN Bank	50	51	-1
SpareBank 1 Mobilbetaling	-14	-9	-5
Andre selskaper	12	13	-1
Sum resultat fra tilknyttede selskaper	165	246	-81

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring, ODIN Forvaltning, SpareBank 1 Medlemskort, SpareBank 1 Gruppen Finans og Conecto. SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen var ved utgangen av første halvår 2017 uendret på 19,5 prosent.

SpareBank 1 Gruppen oppnådde i første halvår 2017 et resultat på 711 millioner kroner (694 millioner). Resultatforbedringen kommer primært fra skadeforsikringsvirksomheten. De øvrige selskapene har om lag uendret resultat sammenlignet med 2016.

SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i første halvår 2017 ble 134 millioner kroner (141 millioner), redusert med 4 millioner i avvik mellom foreløpig og endelig regnskap for 2016.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er opprettet av bankene i SpareBank 1-alliansen for å sikre finansiering gjennom markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger de best sikrede boliglånene til selskapet og oppnår redusert finansieringskostnad og sikrere tilgang til finansiering. Per 30. juni 2017 har banken solgt 34 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt (33 milliarder kroner), tilsvarende 36 prosent (39 prosent) av samlede utlån til lønnstakere.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt er 19,1 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet i første halvår 2017 var minus 37 millioner kroner (22 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av totalt overførte boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt ved utgangen av 2016.

Resultatandelen i første halvår 2017 er svekket av verdiendringer på selskapets basisswapper med 64 millioner kroner. Porteføljen av basisswapper verdivurderes kvartalsvis, og kan gi store resultatsvingninger fra kvartal til kvartal. Viktige drivere er hvilke valutaer det er handlet i, endringer i valutakurser og løpetider for utstedelser.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 30. juni 2017 er utlån på 2,3 milliarder kroner (1,8 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel i selskapet er 36,5 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet første halvår 2017 var 13 millioner kroner (15 millioner). Eierandelen reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringseiendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 78 prosent kjøpt fra BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet i første halvår 2017 ble 39 millioner kroner (78 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,9 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet første halvår var 7 millioner kroner (14 millioner). Bankens andel av kredittkortporteføljen utgjør 823 millioner kroner.

BN Bank

SpareBank1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank. Resultatet i BN Bank ble i første halvår 2017 144 millioner kroner (154 millioner). SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i BN Bank ble 50 millioner kroner (51 millioner). Avkastning på egenkapitalen var 8,4 prosent (8,7 prosent).

Etter beslutning om avvikling av satsingen på finansiering av næringseiendom er næringslivsporteføljen redusert med 18 milliarder kroner tilsvarende 57 prosent siden 30. juni 2015. Dette har bidratt til bedring av soliditeten i SpareBank 1 SMN og til forbedret lønnsomhet i den resterende næringslivsporteføljen i BN Bank.

BN Bank satser hovedsakelig på personmarked.

BN Bank har vedtatt å styrke produktplattformen gjennom en forsiktig satsing på forbrukslån. I tillegg har selskapet i samarbeid med EiendomsMegler 1 Midt Norge etablert selskapet BN Bolig, hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent. Satsingen på eiendomsmegling i Oslo-markedet skal bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank i dette markedet. For å understøtte satsingen på eiendomsmegling har bankens styre også vedtatt en nysatsing på prosjektfinansiering av boligprosjekter. Dette vil være en kontrollert satsing med gradvis oppbygging av porteføljen.

Vipps og SpareBank 1 Mobilbetaling (mCASH)

13. februar 2017 ble det gjort kjent at SpareBank 1 SMN går sammen med 105 andre banker om Vipps som mobil betalingsløsning.

Vipps legges nå inn i et selskap der DNB blir største eier med om lag 50 prosent av aksjene. SpareBank 1-alliansen blir nest største eier med 25 prosent, øvrige sparebanker 13 prosent og Eika Alliansen 10 prosent. Dette innebærer at merkevaren mCASH blir tatt ut av markedet i løpet av 2017.

Nye Vipps blir et sterkt norsk selskap som vil stå godt rustet i kampen mot store nordiske og internasjonale aktører innen mobilbetaling. Selskapet skal utvikle og levere enkle og trygge tjenester til lavest mulig kostnad. At kompetanse og teknologi nå samles i ett sterkt norsk selskap vil komme kundene til gode. SpareBank 1 sine 550.000 mCASH-kunder vil bli invitert med over til Vipps. Kundene vil beholde de samme mulighetene som de har hatt som brukere av mCASH.

Resultatet i SpareBank 1 Mobilbetaling viste i første halvår 2017 et underskudd på 34 millioner kroner. Sparebank 1 SMN sin andel av dette er 7 millioner kroner. SpareBank 1 SMN har i tillegg tatt inn minus 7 millioner kroner i korleksjon av 2016-resultatet.

Driftskostnader

Samlede kostnader i konsernet ble 1.169 millioner kroner (1.016 millioner) i første halvår 2017. Av økningen på 153 millioner kroner tilskrives 74 millioner kroner SpareBank 1 SMN Regnskapshusets oppkjøp, 40 millioner kroner i SpareBank 1 Markets og 12 millioner kroner knyttet til oppstart av BN Bolig. BN Bolig er innkonsolidert som datterselskap av EiendomsMegler 1 Midt-Norge.

I morbanken økte kostnadene med 10 millioner kroner til 613 millioner kroner. Færre årsverk har isolert sett redusert personalkostnadene. Finansskatt innført med virkning fra 2017 har økt kostnadene med 9 millioner kroner i første halvår. Øvrig kostnadsvekst sammenlignet med første halvår 2016 er knyttet til teknologiutvikling.

Antall årsverk er redusert fra 630 til 609 hittil i år, og skal ned til 590 i løpet av 2017. Med dette vil bemanningen i morbanken være redusert med 130 årsverk siden 2014. Endret kundeadfærd og ny teknologi legger til rette for økt effektivisering og målet om nullvekst i kostnader opprettholdes også for 2017.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 51 prosent (46 prosent).

Reduserte tap og fortsatt lavt mislighold

I første halvår 2017 ble tap på utlån og garantier 175 millioner kroner (287 millioner).

Det er i andre kvartal 2017 tapsført netto 81 millioner kroner (116 millioner) på utlån til næringsliv. Hittil i år er det netto tapsført 168 millioner kroner (275 millioner). Tapene i første halvår 2017 er i likhet med 2016 hovedsakelig knyttet til et fåtall engasjementer innenfor offshore. Alle de store engasjementene med behov for restrukturering er nå restrukturert og det er med bakgrunn i dette at årets tap forventes å bli lavere enn i 2016. Det er fortsatt usikkerhet rundt utviklingen i bransjen.

På privatkundeporteføljen er det i første halvår 2017 netto tapsført 7 millioner kroner.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier per 30. juni 2017 utgjorde 625 millioner kroner (415 millioner), en økning på 187 millioner siste 12 måneder.

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjorde 1.409 millioner kroner (1.453 millioner), tilsvarende 0,98 prosent (1,10 prosent) av brutto utlån ved halvårsskiftet.

Mislighold over 90 dager var 258 millioner kroner (255 millioner). Av brutto utlån utgjør dette 0,18 prosent (0,19 prosent). Misligholdet på næringslivskundeporteføljen var 85 millioner kroner (36 millioner) og på privatmarkedsporteføljen 173 millioner (219 millioner). Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjementer var på 55 millioner kroner (31 millioner) tilsvarende en andel på 21 prosent (12 prosent).

Andre tapsutsatte engasjement utgjorde 1.151 millioner kroner (1.198 millioner) fordelt på næringsliv med 1.128 millioner (1.171 millioner) og privatmarked med 23 millioner (28 millioner). Av brutto utlån utgjør andre tapsutsatte engasjement 0,80 prosent (0,90 prosent). Individuelle nedskrivninger på disse engasjementene var på 570 millioner kroner (384 millioner) tilsvarende en andel på 50 prosent (32 prosent).

Gruppevise tapsnedskrivninger

Beregning av gruppevise tapsnedskrivninger gjøres med utgangspunkt i:

- Hendelser som har påvirket bankens portefølje (som gir migrering mellom risikoklassene)
- Hendelser som ennå ikke har påvirket porteføljen på grunn av at bankens kredittrisikomodeller ikke fanger effektene raskt nok opp (for eksempel makroøkonomiske forhold)

Gruppevise tapsnedskrivninger knyttet til offshoresegmentet økte i første kvartal 2017 med 10 millioner kroner ut fra oppdaterte risikovurderinger av selskaper uten individuelle nedskrivninger. Det er ikke funnet grunnlag for å gjøre endringer i andre kvartal 2017. Samlede gruppevise tapsnedskrivninger er med dette 351 millioner kroner (418 millioner), som utgjør 0,25 prosent (0,41 prosent) av totale utlån. Gruppevise nedskrivninger fordeler seg med 102 millioner kroner på privatmarkedet og 249 millioner kroner på næringsliv. Av avsetningen på 249 millioner kroner på næringslivsporteføljen utgjør avsetning knyttet til oljerelatert virksomhet 70 millioner kroner. Resterende gruppevise tapsnedskrivninger på næringslivsporteføljen på 179 millioner kroner fordeler seg relativt jevnt på øvrige sektorer.

Stor nedgang i gruppevisse nedskrivninger siste 12 måneder har sammenheng med at det er foretatt individuelle nedskrivninger på flere offshoreengasjementer. Grunnlaget for gruppevisse nedskrivninger ble dermed redusert.

Forvaltningskapital 149 milliarder kroner

Konsernets forvaltningskapital var per 30. juni 2017 på 149,4 milliarder kroner (141,1 milliarder) og har økt med 8,3 milliarder tilsvarende 6 prosent siste 12 måneder. Økningen skyldes primært utlånsvekst.

Per 30. juni 2017 er det solgt boliglån for 34,2 milliarder kroner (33,0 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt samt næringslivslån for 2,3 milliarder til SpareBank 1 Næringskreditt (1,4 milliarder). Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

God vekst i boliglån

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5 og note 9).

Totale utlån har økt med 11,2 milliarder kroner (8,1 milliarder) tilsvarende 8,5 prosent (6,5 prosent) siste 12 måneder og var ved halvårsskiftet 143,8 milliarder (inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt). Veksten i første halvår var 4,6 prosent (4,1 prosent).

Utlån til privatkunder økte med 8,9 milliarder kroner (7,9 milliarder) til 94,1 milliarder siste 12 måneder. Dette tilsvarer en vekst på 10,5 prosent (10,2 prosent). Veksten i første halvår var 5,3 prosent (5,5 prosent). Med denne veksten øker banken sin markedsandel.

Vekst i utlån til næringslivskunder siste 12 måneder var 2,3 milliarder kroner (0,2 milliarder) tilsvarende 4,8 prosent (0,4 prosent). Samlede utlån til næringslivskunder utgjorde 49,7 milliarder kroner per 30. juni 2017. Utlån til næringslivskunder økte i første halvår 2017 med 3,3 prosent (1,6 prosent).

Utlån til privatkunder utgjorde 65 prosent (64 prosent) av ordinære utlån til kunder per 30. juni 2017.

Sterk innskuddsvekst

Innskudd fra kunder økte med 8,5 milliarder kroner (0,8 milliarder) siste 12 måneder til 75,6 milliarder ved utgangen av første halvår 2017. Dette tilsvarer en vekst på 12,7 prosent (1,3 prosent). Innskuddsveksten i første halvår 2017 var 12,5 prosent (4,6 prosent).

Innskudd fra privatkunder økte med 1,9 milliarder kroner (1,5 milliarder) til 32,0 milliarder tilsvarende 6,2 prosent (5,3 prosent), og innskudd fra næringslivskunder økte med 6,7 milliarder (reduksjon 0,7 milliarder) til 43,5 milliarder tilsvarende en vekst på 18,0 prosent (nedgang 1,8 prosent) siste 12 måneder. I første halvår økte innskuddene i Privatmarked og Næringsliv med henholdsvis 7,6 prosent (6,4 prosent) og 16,4 prosent (3,1 prosent).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter utenfor bankens balanse var per 30. juni 2017 på 9,7 milliarder kroner (8,2 milliarder), og har hatt en økning på 17,5 prosent siste 12 måneder. Økningen er knyttet til verdiendring på underliggende verdipapirer og godt salg, særlig av aktiv forvaltningsprodukter.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar-Juni		Endring
	2017	2016	
Aksjefond	5.970	5.177	793
Spareforsikring	782	681	101
Aktiv forvaltning	2.913	2.371	542
Totalt	9.665	8.229	1.436

Forsikringsprodukter

Bankens forsikringsportefølje er økt med 5,7 prosent siste 12 måneder og samlet premievolum var 1.292 millioner kroner per 30. juni 2017 (1.222 millioner). Skadeforsikring er økt med 3,0 prosent, personforsikring med 11,2 prosent og tjenestepensjon med 9,6 prosent. Totale inntekter på bankens forsikringsportefølje ble om lag 160 millioner kroner i 2016 og det prognoseres med vekst også i 2017.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar-Juni		Endring
	2017	2016	
Skadeforsikring	753	731	22
Personforsikring	318	286	32
Tjenestepensjon	221	205	16
Totalt	1.292	1.222	70

Privatmarked

Samlede driftsinntekter ble 894 millioner kroner (812 millioner) hvor netto renteinntekter utgjorde 529 millioner kroner (474 millioner) og provisjonsinntektene 364 millioner kroner (338 millioner). Inntektene har økt innenfor alle produktområder som følge av god kundetilgang og økt produktbredde på eksisterende kunder. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 16,2 prosent (13,3 prosent). Som anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen i første halvår 2017 ble 1,79 prosent (1,79 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,21 prosent (0,21 prosent) (målt mot 3 måneders Nibor). Gjennomsnittlig 3 måneders Nibor er redusert med ca. 50 basispunkter siden starten av 2016.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet henholdsvis 10,0 prosent (9,8 prosent) og 5,6 prosent (4,5 prosent).

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt svært lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom, og verdiutviklingen på boliger har vært tilfredsstillende i bankens markedsområde sett under ett.

Næringsliv

Driftsinntektene ble 645 millioner kroner (594 millioner) i første halvår 2017. Netto renteinntekter ble 544 millioner kroner (492 millioner) og provisjonsinntektene ble 101 millioner kroner (103 millioner) inklusive 5 millioner kroner (6 millioner) i inntekter på rente- og valutaforretninger. Driftsinntektene i næringslivssegmentet har økt i all hovedsak på grunn av sterk økning i innskuddsvolum og bedre utlånsmarginer.

Samlede tap i næringslivsdivisjonen ble 166 millioner kroner (274 millioner kroner). Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen offshore.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet ble 9,5 prosent for første halvår 2017 (2,4 prosent). Som anvendt kapital i første halvår 2017 er regulatorisk kapital på 15,0 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,69 prosent (2,63 prosent) og minus 0,17 prosent (minus 0,17 prosent) i første halvår.

Utlånene økte med 2,4 prosent og innskudd med 19,5 prosent siste 12 måneder.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper i første halvår 2017 ble 164,3 millioner kroner (147 millioner) før skatt.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar-Juni		
	2017	2016	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	23,5	43,3	-19,8
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	57,6	48,5	9,1
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	35,7	25,9	9,8
SpareBank 1 Markets (proforma inklusive Allegro)	20,4	9,9	10,5
SpareBank 1 SMN Invest	16,0	22,5	-6,5
Andre selskaper	11,2	-3,4	14,5
Sum	164,3	146,7	17,6

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en svært sterk markedsandel i hele markedsområdet, særlig i Trondheim. Ambisjonen er å fortsette og styrke markedsandelen i regionen. I tillegg har selskapet i samarbeid med BN Bank etablert selskapet BN Bolig, hvor EiendomsMegler 1 og BN Bank har en eierandel på 50 prosent hver. Dette er en satsing på eiendomsmegling i Oslo-markedet som i tillegg til økte inntekter fra eiendomsmegling skal bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank i dette markedet.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge sitt resultat før skatt i første halvår 2017 ble 23,5 millioner kroner (43,3 millioner). Resultatet er svekket av 11,5 millioner i oppstartskostnader i BN Bolig i og med at EiendomsMegler 1 Midt-Norge konsoliderer resultatet fra BN Bolig som datterselskap.

Antall solgte boligenheter var 3.695 i første halvår 2017 mot 3.846 første halvår 2016.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat på 57,6 millioner kroner i første halvår (48,5 millioner) og har positiv resultatutvikling som følge av sterk inntektsøkning, begrenset kostnadsvekst og god risikostyring. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 5,7 milliarder kroner, der leasingavtalene utgjør 2,7 milliarder kroner og billån 3,0 milliarder kroner.

Det har vært god vekst, og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 42 prosent. SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde ved halvårsskiftet en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 64,6 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde i første halvår 2017 et overskudd før skatt på 35,7 millioner kroner (25,9 millioner). Resultatøkningen er knyttet til effekter av oppkjøp og god drift.

Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en teknologisk moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN overtok alle aksjer i Økonomisenteret med omlag 110 ansatte med virkning fra første januar 2017. Selskapet har etter dette 360 ansatte og en årsomsetning på 360 millioner kroner. Dette har bidratt til resultatforbedringen i første halvår og medført betydelig økning i både inntekter og kostnader.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et overskudd før skatt i første halvår 2017 på 16,0 millioner kroner (22,5 millioner).

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjebeholdning representerer 3,2 millioner kroner av resultatet. Selskapet har i tillegg eierinteresser i eiendomsselskapet Grilstad Marina og resultatandelen herfra var 12,8 millioner kroner i første halvår 2017.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 70,6 prosent. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim og Ålesund. Det er 130 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets er et verdipapirforetak med et komplett produktspekter. Selskapets ambisjon er å være et lønnsomt kapitalmarkedsmiljø som i samarbeid med eierbankene kan levere alle kapitalmarkedstjenester.

SpareBank 1 Markets har kjøpt Allegro Kapitalforvaltning i Trondheim og SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning i Tromsø av henholdsvis SpareBank 1 SMN og Sparebank 1 Nord-Norge. De to selskapene fusjoneres og blir sentral i SpareBank 1 Markets sin nysatsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på ti milliarder kroner.

Selskapets resultat før skatt i første halvår 2017 ble 20,4 millioner kroner (9,9 millioner). Det har vært positiv resultatutvikling i selskapet de siste kvartalene, særlig innenfor aksje- og derivathandel og fremmedkapitalområdet. Resultatet på 20,4 millioner kroner (9,9 millioner) er proforma tall inklusive resultat for Allegro kapitalforvaltning. Resultatet i Allegro kapitalforvaltning var i første halvår 2017 3,2 millioner kroner (4,4 millioner).

SpareBank 1 Markets har i løpet av første kvartal 2017 gjennomført flere ansettelses som forventes å bidra til å styrke inntjeningen i selskapet når ansettelsene når normalisert inntjeningskraft.

I SpareBank 1 SMNs markedsområde er selskapet det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor selskapet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

Andre selskaper

Andre selskaper representerer hovedsakelig eiendomsselskaper hvor SpareBank 1 SMN med datterselskaper er største leietaker.

Vurderer salg av Søndre gate 4-10 (hovedkontoret)

SpareBank 1 SMN vurderer å selge hele eller deler av hovedkontoret i Trondheim. Eiendommen ligger i sentrum, Søndre gt. 4-10 og strekker seg fra Kongens gate til Dronningens gate. Eiendommen ble ferdigstilt i 2010 og omfatter i sin helhet ca. 22.000 kvm, fordelt på kontor, butikkhandel og parkering. Ved et eventuelt salg er intensjonen å leie tilbake arealet som i dag benyttes av SpareBank 1 SMN og datterselskaper. SpareBank 1 SMN har engasjert SpareBank 1 Markets som rådgiver i prosessen.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken har en konservativ likviditetsstrategi. Strategien legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i 12 måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 28 milliarder kroner og er finansiert i 32 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Finansdepartementet stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR er beregnet til 160 prosent per 30. juni 2017 (149 prosent).

Konsernets innskuddsdekning per 30. juni 2017 har økt til 53 prosent (51 prosent) som følge av høy innskuddsvekst.

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 80 prosent (83 prosent) ved halvårsskiftet.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook negative) og A- (outlook stable). Moody's endret i juli 2017 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra "stable" til "negative" outlook. Endringen er utløst av forventning om innføring av EUs krisehåndteringsdirektiv, som trolig vil medføre lavere sannsynlighet for støtte fra offentlige myndigheter til norske banker.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 30. juni 2017 ble 15,0 prosent (14,1 prosent). Endringen siste tolv måneder tilskrives:

- Ren kjernekapital har økt med 1,0 milliarder kroner tilsvarende en vekst på 8 prosent, hovedsakelig som følge av tilbakeholdt overskudd
- Samlet kapitalbehov er økt med 139 millioner kroner tilsvarende en vekst på 1,9 prosent siste tolv måneder. Det har vært reduksjon i utlån til næringsseiendom i BN Bank
- I morbanken har utlånsveksten vært relativt høy på boliglån
- Beregningsgrunnlag for IRB for næringsliv er noe redusert, men dette motvirkes i stor grad av økt kapitalbehov knyttet til overgangsordningen

Per 30. juni 2017 er regulatoriske krav til ren kjernekapital på 11,5 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav.

Finanstilsynets endelige vurdering av tillegg for risikoer som ikke dekkes tilstrekkelig av pilar 1 ble fastsatt til 2,1 prosent. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko samt konsentrasjonsrisiko på kreditt. I desember 2016 besluttet Finansdepartementet at motsyklisk buffer skal økes med ytterligere 0,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31. desember 2017. Styret besluttet derfor å øke kapitalmålet til 15 prosent for å sikre en tilstrekkelig buffer.

Styret i SpareBank 1 SMN gjør løpende vurderinger av kapital situasjonen og fremtidige kapitalkrav.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 30. juni 2017 var 73,85 kroner (69,18 kroner), og resultatet per egenkapitalbevis ble 3,65 kroner (3,71 kroner).

Per 30. juni 2017 var kursen 71,75 kroner (46,70 kroner), og det er i 2017 utbetalt et utbytte for 2016 på 3,00 kroner per bevis (2,25 kroner).

Pris/Inntjening ble 9,82 (6,30) og Pris/Bok 0,97 (0,68) per 30. juni 2017.

Risikoforhold

Konsernets problemlån preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjør per 30. juni 2017 4,1 prosent av konsernets samlede utlån. Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende, og det har ikke vært noen spill-over effekter fra offshore til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Fastlands BNP økte i første kvartal. En svakere norsk krone har virket positivt for norsk eksportnæring. Reallønnsveksten forventes å være lav men positiv. Kombinert med et vedvarende lavt rentenivå vurderer banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje vil være lav. Arbeidsledigheten har falt og banken legger til grunn at arbeidsledigheten vil være relativt moderat i bankens markedsområder sett under ett.

Kredittetterspørselen fra norske husholdninger er fortsatt høyere enn lønnsveksten og vil påvirkes av utviklingen i boligprisene. Dersom boligprisene stagnerer, eller faller, vil det være en risiko for at spareraten øker i husholdninger med høy gjeldsgrad, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv. Etter en meget sterk vekst i boligprisene i Oslo, ser vi nå en utflatning i markedet.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen, hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se forøvrig avsnittet foran om finansiering og likviditet).

Utsikter

SpareBank 1 SMN har i 2017 hatt en positiv resultatutvikling. Det er god utvikling i alle forretningsområder med forbedrede marginer og vekst. Bankvirksomheten effektiviseres kontinuerlig.

Bankens utlånstap var på kun 0,25 prosent i første halvår, til tross for den vanskelige situasjonen innenfor offshorenæringen. Dette viser at bankens utlånsportefølje er robust og veldiversifisert. Det er likevel fortsatt usikkerhet knyttet til utviklingen i offshorenæringen.

For å nå konsernets lønnsomhetsmål er det iverksatt en rekke tiltak som skal effektivisere kapitalanvendelsen, bedre risikoprisingen og styrke produktdekningen. Bankens målsetting er å oppnå kostnadseffektiv drift gjennom effektivisering av distribusjon og arbeidsprosesser. Bruk av ny teknologi vil bidra til økt salgskraft og effektivisering av prosesser. SpareBank 1 SMN har en målsetting om nullvekst i kostnader i morbanken i 2017.

Det legges til grunn at banken for 2017 deler ut 50 prosent av resultatet som utbytte og gaver.

Styret er godt fornøyd med konsernets prestasjoner og resultat så langt i 2017.

Trondheim, 8. august 2017
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Arnhild Holstad

Erik Gunnes
Ansatterrepresentant

Venche Johnsen
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef